

TA'LIMDA KREATIV YONDASHUV ASOSIDA TALABALARGA XALQ AMALIY SAN'ATINI O'RGATISHNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY MASALALARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15579071>

Ermatova Mexriniso Bekmuradovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika

Instituti o'qituvchisi, mustaqil

Tadqiqotchi

Annotatsiya

Ushbu tezisda ta'lim jarayonida kreativ yondoshuv asosida talabalarga xalq amaliy san'atini o'rgatishning nazariy jihatlarini yoritilgan. Xalq amaliy san'ati – milliy madaniyatning ajralmas qismi bo'lib, yosh avlodda estetik did, ijodiy tafakkur va milliy qadriyatlarga hurmatni shakllantirishda muhim vosita hisoblanadi. Tezisda kreativ yondoshuv orqali talabalarining ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish, ularni xalq amaliy san'atiga qiziqtirish va ushbu san'at turini zamonaviy ta'lim bilan uyg'unlashtirish yo'llari nazariy asosda ko'rib chiqilgan. Shu bilan birga, ilg'or xorijiy tajribalar va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati ham tahlil qilingan.

Annotation

This thesis explores the theoretical aspects of teaching students folk applied arts through a creative approach in the educational process. Folk applied art is an integral part of national culture and plays a significant role in fostering aesthetic taste, creative thinking, and respect for national values among the younger generation. The paper theoretically analyzes ways to develop students' creative abilities, engage them with folk arts, and integrate these art forms into modern education through innovative teaching methods. It also highlights the importance of utilizing international best practices and contemporary pedagogical technologies.

Аннотация

В данной тезисной работе рассматриваются теоретические аспекты обучения студентов народному прикладному искусству на основе креативного подхода в образовательном процессе. Народное прикладное искусство является неотъемлемой частью национальной культуры и играет важную роль в формировании эстетического вкуса, творческого мышления и уважения к национальным ценностям у молодёжи. В работе теоретически обоснованы пути развития творческих способностей студентов, их

заинтересованности в народном искусстве, а также интеграция этого искусства в современное образование с применением инновационных педагогических методов. Также проанализирована важность использования передового зарубежного опыта и современных педагогических технологий.

Kalit so'zlar

xalq amaliy san'ati, kreativ yondoshuv, talaba, ijodkorlik, estetik tarbiya, milliy qadriyatlar, innovatsion ta'lim, madaniy meros

Keywords

folk applied art, creative approach, student, creativity, aesthetic education, national values, innovative education, cultural heritage

Ключевые слова

народное прикладное искусство, креативный подход, студент, креативность, эстетическое воспитание, национальные ценности, инновационное образование, культурное наследие

Kirish.XXI asrda ta'lim jarayoni shunchaki bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladigan tizimga aylanishi lozim. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy pedagogikada kreativ (ijodiy) yondoshuv muhim o'rin tutmoqda. Ayniqsa, milliy madaniyat va san'atni yosh avlodga yetkazish jarayonida bu yondoshuv ta'limning samaradorligini oshiradi. Xalq amaliy san'ati esa xalqning tarixiy xotirasi, estetik qarashlari va madaniy identitetining yorqin ifodasi sifatida yoshlarga milliy o'zlikni anglash va qadriyatlarni qadrlash imkonini beradi.

Ta'lim bilimlarni o'rganish asosida bo'ladi. Tarbiya esa amaliy ish, tajriba-sinov bilan singdiriladi. Ya'ni shu xalqning kasb-hunarga berilganligini o'zida namoyon qilishidir. Agar ular biror kasb-hunarga berilgan bo'lsalar, qiziqsalar, shu qiziqish ularning borliqlarini butunlay kasb-hunarga jalb etsa, demak, ular kasb-hunarning chinakam oshig'i bo'ladilar[1.32 b].

Bugungi kunda talabalarda ijodkorlik, estetik did va madaniy ongni shakllantirish, ularni xalq san'atining noyob namunalariga qiziqtirish ta'lim oldidagi dolzarb vazifalardan biridir. Shu sababli, xalq amaliy san'atini o'rgatishda innovatsion metodlar, zamonaviy texnologiyalar va kreativ yondoshuv asosida darslarni tashkil etish muhim ahamiyat kasb etadi. Talabalar milliy kashtachilikni o'rganish orqali bu san'atni zamonaviy dunyoga moslashtirishi va yangi avlodlar o'rtasida ommalashtirishi

mumkin. Kashtachilikni o'rganish orqali talabalar milliy san'atimizning noyobligini anglab, o'z madaniyatidan faxrlanish hissini his qiladi. Milliy

kashtachilikni o'rganish talabalar uchun nafaqat hunarmandlik, balki ma'naviy, iqtisodiy va ijodiy jihatdan ham katta ahamiyatga ega. Bu jarayon madaniyatimizni saqlash va rivojlantirishda muhim qadamdir [2.104b].

Mazkur tezisda ta'limda kreativ yondoshuv asosida xalq amaliy san'atini o'rgatishning nazariy asoslari, uning pedagogik imkoniyatlari, metodik yondoshuvlari hamda yoshlar tarbiyasidagi o'rni yoritiladi

Tezisning Asosiy Qismi: Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari tez sur'atlarda rivojlanayotgan davrda, ta'lim tizimi ham yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. Xususan, xalq amaliy san'atini o'qitish jarayonida an'anaviy uslublar bilan bir qatorda kreativ (ijodiy) yondoshuvlarni qo'llash talabalarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ularning estetik dunyoqarashi va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Xalq amaliy san'ati – bu xalq ijodining nodir namunasi bo'lib, unda milliy ruh, tarixiy tajriba va estetik qarashlar mujassam. Bu san'at turi yosh avlodga milliy o'zlikni anglash, qadriyatlarni qadrlash va estetik madaniyatni shakllantirishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ammo bu san'atni zamonaviy ta'lim jarayoniga singdirish va yoshlarni bu borada faol ishtirok etishga undash uchun innovatsion va kreativ metodlardan foydalanish zarur.

Kreativ yondoshuv deganda, pedagogning darsni standart doiradan chiqarib, talabalar bilan interaktiv, ijodiy, muammoli, loyihaviy yoki amaliy mashg'ulotlar orqali olib borishi tushuniladi. Masalan, talabalarni milliy kashtachilik, kulolchilik, yog'och o'ymakorligi yoki zardo'zlik kabi amaliy san'at turlari bilan tanishtirish jarayonida ularni bevosita shu jarayonga jalb etish, amaliy topshiriqlar berish, madaniy ob'ektlarga ekskursiyalar uyushtirish samarali natijalar beradi.

Shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni milliy sharoitga moslashtirish orqali xalq amaliy san'atini o'qitish samaradorligini oshirish mumkin. Masalan, Finlyandiya, Yaponiya yoki Janubiy Koreya kabi mamlakatlar tajribasida an'anaviy hunarmandchilik fanlarini kreativ yondoshuv asosida o'qitish yo'nalishlari yuqori natijalar bermoqda.

Bundan tashqari, zamonaviy texnologiyalar – raqamli platformalar, 3D modellashtirish, virtual muzeylar va interaktiv ilovalardan foydalanish orqali xalq amaliy san'atini talabalarga yanada jozibador shaklda yetkazish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, talabalarga xalq amaliy san'atini o'rgatishda kreativ yondoshuv nafaqat ularning bilim va ko'nikmalarini oshiradi, balki ularni milliy madaniyatga daxldorlik hissi bilan yashashga o'rgatadi. Bu esa kelajak avlodda estetik tarbiya, madaniy merosga hurmat va ijodkorlik qobiliyatini shakllantirishda muhim omildir.

Ta'lim jarayonida talabalarga xalq amaliy san'atini o'rgatish — bu nafaqat amaliy ko'nikmalarni shakllantirish, balki milliy qadriyatlarni singdirish, estetik did va ijodiy tafakkurni rivojlantirish yo'lida muhim qadamdir. Kreativ yondoshuv orqali bu jarayonni yanada samarali, mazmunli va qiziqarli qilish mumkin. Ana shunday yondoshuv talabalarning darsga bo'lgan munosabatini ijobiy tomonga o'zgartirib, ularni mustaqil fikrlovchi, madaniyatga hurmat bilan qaraydigan ijodkor shaxslarga aylantiradi.

Xalq amaliy san'atini zamonaviy ta'lim vositalari va metodlari bilan uyg'unlashtirish, shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish bu sohaning salohiyatini yanada oshiradi. Bunday integratsiya nafaqat san'at ta'limining sifatini yaxshilaydi, balki milliy madaniyatimizning saqlanishi va rivojlanishiga ham xizmat qiladi.

Shu boisdan, xalq amaliy san'atini kreativ yondoshuv asosida o'rgatish hozirgi ta'lim jarayonining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib, u orqali estetik tarbiya, madaniy ong va milliy g'ururni shakllantirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Shomirzayev M.X "Texnologiya ta'limi metodikasi" darslik Termiz 2021yil
2. M. Ermatova "Talabalarga milliy kashtachilikni o'rgatish yo'llari" Ilm sarchashmalari Urganch – 2025
3. Rasulova, N. (2020). Xalq amaliy san'atini o'rgatishda milliy qadriyatlarning o'rni. – // Pedagogika va psixologiya jurnali, №4, 35–39-betlar.
4. Turaev, B. (2019). Ta'limda kreativ metodlardan foydalanish asoslari. – // Oliy ta'lim muassasalari uchun metodik qo'llanma. – Toshkent: TDPU nashriyoti.
5. UNESCO (2015). Creative Education and Cultural Heritage: Integration into 21st Century Learning. – Paris: UNESCO Publishing.
7. Vygotsky, L.S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge, MA: Harvard University Press.
8. Yusupov, M. (2021). Innovatsion pedagogika va interfaol metodlar. – Toshkent: Fan va texnologiya.
9. Mavlonova, R. & O'rinboyeva, D. (2022). Xalq amaliy san'atini o'qitishda didaktik yondoshuvlar. – // Ta'lim va innovatsion tadqiqotlar jurnali, №1, 27–32-betlar.
10. A'zamxo'jaeva, R. (2005). Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent: TDPU nashriyoti.